

Ο σεξισμός αφορά στις πεποιθήσεις που οδηγούν σε αυθαίρετες διακρίσεις κατά των γυναικών, με βάση τα στερεότυπα του φύλου τους και μόνο, στο πλαίσιο της πατριαρχικής κοινωνίας, όπως αυτή πραγματώνεται με διάφορες μορφές ανά τον κόσμο.

Η πατριαρχική κοινωνία αποτελεί και το γενεσιουργό πλαίσιο για τις σεξιστικές ιδεολογίες και συμπεριφορές.

Η γυναίκα θεωρείται βιολογικά, ηθικά, διανοητικά και πνευματικά υποδεέστερη του άντρα, επιτρέποντας ή και θεσμοθετώντας εναντίον της συστηματικές διακρίσεις, αρνητικές ή φοβικές κρίσεις, φυσικούς περιορισμούς ή και ακόμα εκδηλώσεις μίσους.

Σύμφωνα με την ψυχολόγο Melissa Lott, ο σεξισμός είναι ένα όρος που περιέχει τρία ανεξάρτητα, αλλά και σχετικά μεταξύ τους στοιχεία που είναι η προκατάληψη, τα στερεότυπα και η συμπεριφορά διάκρισης. Η προκατάληψη αναφέρεται στις αρνητικές στάσεις προς τις γυναίκες και περιλαμβάνει αισθήματα εχθρικότητας και δυσαρέσκειας προς αυτές. Τα στερεότυπα είναι καλά μαθημένες, ευρέως διαμορφωμένες, κοινωνικά έγκυρες γενικές πεποιθήσεις σχετικά με τις γυναίκες. Τα στερεότυπα ενισχύουν, συμπληρώνουν ή δικαιολογούν τις προκαταλήψεις και συχνά προϋποθέτουν μια κατωτερότητα των γυναικών. Η συμπεριφορά διάκρισης αφορά καλυμμένες συμπεριφορές που έχουν ως στόχο τον διαχωρισμό των γυναικών μέσα από τον αποκλεισμό, την αποφυγή ή την απομάκρυνση.

Στις δυτικές κοινωνίες οι γυναίκες δεν λιθοβολούνται μέχρι θανάτου αλλά είναι αντιμέτωπες με ένα σεξισμό που δυστυχώς θα μπορούσαμε να πούμε ότι χειροτερεύει.

Στη χώρα μας, η εικόνα της Βουλής καθρεφτίζει σε μεγάλο βαθμό την εικόνα της κοινωνίας μας. Τα σεξιστικά σχόλια και συμπεριφορές, η υποτίμηση και η διάκριση που βιώνουν οι γυναίκες πολιτικοί μόνο και μόνο επειδή είναι γυναίκες, αποτελούν συνήθη φαινόμενα που επιβεβαιώνουν το μέγεθος του προβλήματος. Εκφράσεις όπως «σιγά την καλτσοδέτα», «μην της απευθύνεται τον λόγο γιατί η κυρία ερεθίζεται», «αφήστε, μην παρεμβαίνετε, για να ολοκληρώσει... Ολοκληρώστε παρακαλώ. Αργείτε πολύ στην ολοκλήρωσή σας», «είστε άτακτη μαθήτρια», «εδώ γυναίκα παίρνεις και μπορεί να σου βγει σκάρτη» έχουν διατυπωθεί από άντρες σε γυναίκες βουλευτές μέσα στο ελληνικό κοινοβούλιο και δυστυχώς δεν πρόκειται για μεμονωμένα περιστατικά από μερικούς γραφικούς τύπους.

Οι γυναίκες μπορούν να ψηφίσουν αρκεί να μη λένε πολλά, να εργάζονται χωρίς όμως να ξεχνάνε να είναι πάνω από όλα καλές νοικοκυρές και μητέρες, να φοράνε

ότι θέλουν αρκεί να μην παραπονηθούν μετά για οποιαδήποτε παρενόχληση αφού «τα θέλαν και τα έπαθαν» και φυσικά να βγάζουν αρκετά χρήματα αρκεί να μην είναι περισσότερα από αυτά που βγάζει ο άντρας τους.

Στις 8 Μαρτίου, Παγκόσμια Ημέρα της Γυναίκας, η Eurostat ανακοίνωσε ότι οι γυναίκες στη Ε.Ε. βγάζουν κατά μέσο όρο 16% λιγότερα χρήματα από τους άντρες. Η Ελλάδα είναι το μοναδικό κράτος – μέλος που δεν έχει δώσει κανένα στοιχείο από το 2010.

Τον Ιανουάριο του 2015 ο τότε αναπληρωτής υπουργός Κοινωνικής Ασφάλισης Δημήτρης Στρατούλης δήλωσε ότι τα τελευταία πέντε χρόνια έχουν αυξηθεί οι διακρίσεις σε βάρος των γυναικών σε ότι αφορά στα εργασιακά τους δικαιώματα, τους μισθούς τους αλλά και την επαγγελματική τους ανέλιξη. Το 65% της μερικής απασχόλησης στην Ελλάδα αφορά μάλιστα αποκλειστικά γυναίκες εργαζόμενες.

Μία γυναίκα που δεν έχει παντρευτεί θεωρείται γεροντοκόρη σε αντίθεση με έναν άντρα που θεωρείται εργένης. Αν το σκεφτούμε αυτό λίγο θα διαπιστώσουμε ότι πρόκειται για δύο λέξεις με τελείως διαφορετική συναισθηματική χροιά, που όμως περιγράφουν μία ίδια κατάσταση. Η γεροντοκόρη παραπέμπει σε κάτι αρνητικό (είναι η κακιά, γκρινιάρα, γρουσουζα και ανέραστη γυναίκα), σε αντίθεση με τον εργένη, που τις περισσότερες φορές φέρει πάνω του κάποια γοητεία.

Στις μεγάλες πόλεις της Ελλάδας σήμερα (όπως πχ στην Αθήνα, ή την Θεσσαλονίκη) η χωρισμένη γυναίκα, πόσο μάλλον η ανύπαντρη μητέρα έχουν αρχίσει να μην υφίστανται τον κοινωνικό ρατσισμό στο βαθμό που γινόταν τα παλαιότερα χρόνια, σε μικρότερες πόλεις και στα χωριά δεν ισχύει κάτι τέτοιο. Η κοινωνική κριτική και ο στιγματισμός τους είναι κάτι το οποίο δύσκολα μπορούν να αποβάλουν από πάνω τους. Εδώ να αναφέρουμε ότι τα φαινόμενα του σεξισμού στην ελληνική επαρχία είναι ακόμα πολύ πιο έντονα από ότι στις μεγαλουπόλεις. Η γυναίκα συνήθως προσδιορίζεται μέσα από το σύζυγο της (πχ. η γυναίκα του γιατρού), ενώ η όποια προσπάθεια χειραφέτησής της είναι εξαιρετικά δύσκολη, ακόμα και κατακριτέα.

Είναι ξεκάθαρο πως τα ΜΜΕ έχουν βάλει το χεράκι τους στην αναπαραγωγή των ανισοτήτων μεταξύ αντρών και γυναικών και το πως αντί να αποδοθούν, συντηρούν τα σεξουαλικά στερεότυπα και τις έκφυλες στερεοτυπικές ταυτότητες, τροφοδοτώντας την έλλειψη σεβασμού και συνάμα προβάλλοντας τον σεξισμό σαν κάτι εντελώς φυσιολογικό και δίνοντας έτσι το ΟΚ για μια αντιμετώπιση του «δεν έγινε και τίποτα». Αρκεί μόνο να δεις μια πανελίστρια σε μία πρωινή εκπομπή ή μία διαφήμιση ή και απλώς να ανοίξεις μια εφημερίδα ή ένα περιοδικό.

Η γλώσσα μας επίσης είναι δομημένη πάνω στη επιβολή του αντρικού στο γυναικείο φύλο. Υπάρχουν ορισμένες βρισιές που χρησιμοποιούν συγκεκριμένα σημεία του γυναικείου σώματος, ή προσβάλλουν την γυναικεία σεξουαλικότητα ή αναπαράγουν την ανωτερότητα του αντρικού φύλου και την υποταγή του γυναικείου. Κάτι ανάλογο ισχύει και στη καθημερινότητά μας αναφορικά με τον τρόπο που οι άντρες φλερτάρουν ή «δείχνουν τον θαυμασμό τους» στο γυναικείο φύλο. Να αναφέρουμε επίσης ότι η κοινωνία μας θεωρεί «αποδεκτό» ένας άντρας να μιλάει άσχημα, ενώ κατακρίνει μία γυναίκα που μιλάει με έναν αντίστοιχο τρόπο.

Παρατηρούμε λοιπόν ότι για να πάψει η ελληνική κοινωνία να είναι μία πατριαρχική, σεξιστική κοινωνία, έχει πολλή δουλειά να γίνει. Το ελληνικό Κοινοβούλιο, ο εργασιακός χώρος, ο τρόπος που μιλάμε, η ελληνική οικογένεια, η καθημερινότητα, συμπεριφορές στο δρόμο, σε ένα μπαρ και πολλά άλλα παραδείγματα επιβεβαιώνουν αυτή την δυσκολία. Οι γυναίκες σήμερα προσπαθούν σκληρά να καταπολεμήσουν αυτά τα στερεότυπα, τις προκαταλήψεις και τις συμπεριφορές διάκρισης. Στον δρόμο για την επίτευξη της ισότητας μεταξύ των δύο φύλων ωστόσο υπάρχουν πολλά πράγματα τα οποία πρέπει ακόμη να γίνουν.